

MADEIRA

Waar de eeuwige lente danst in de wind!

Tekst: Werner Luidolt

Vertaling: Peter Blokker

Foto's: Till Gottbrath, Werner Luidolt, Guro Bjerk, Andrea Dorsch

Onze winter is streng en lang, er waait een koude wind en aan de sneeuw komt geen eind. De klassieke jaarlijkse winterdepressie slaat toe. Wat te doen tegen de eindeloze vliegstop, die ons het leven veelal zuur maakt? Dit was de vraag die we ons stelden en de randvoorwaarden waren glashelder: Goed bereikbaar vanuit Europa, voordelige vliegtickets, landschappelijk fraai, aangename temperatuur en tot slot natuurlijk zoiets als vlieggarantie. We namen een aantal opties door en kwamen uit op het eiland Madeira - het totaalpakket voldeed na enig onderzoek werkelijk aan al onze wensen - en zo gingen we in Februari op weg. Onze heenreis vanaf luchthaven München was avontuurlijk, door stevige sneeuwval werd onze vlucht bijna gecancelled - maar eerlijk gezegd - dit was in principe een perfect moment, om

de genadeloze winter in Oostenrijk, Duitsland en Noorwegen te ontvluchten. Hoezo Noorwegen? We waren een internationale reisgroep met Till en Andrea uit Duitsland, Guro uit Noorwegen en ikzelf uit Oostenrijk. Voor Guro - die in het meest noordelijke deel van Noorwegen woont - was de tweedaagse (!) heenreis een genot. Zij vertrok met minus 28 graden en stelde bij de ontmoeting in Lissabon: "Two days ago I finally saw the sun again - after months of darkness. What a great deal for me to fly over to Madeira!"

Eiland van tegenstellingen

Erik is piloot bij Austrian Airlines. Toen ik hem vertelde, dat we naar Madeira vliegen om daar te gaan paragliden, keek hij me hoofdschuddend aan. Hij is niet alleen luchtvaartpiloot, maar ook deltagliever: "Voor

Funchal (de luchthaven van Madeira) hebben we een aparte clearance nodig, daar landen is een avontuur op zich, de wind waait er op los en de landingen zijn vaak een heel avontuur. Ga maar eens bij het kleine café halverwege de landingsbaan staan om het te bekijken!". En zo staan wij begin februari na een tussenstop in Lissabon op Funchal, de internationale luchthaven van het bloemen-eiland, helemaal niet "amused", in een stevige bries bij een strak staande windzak. Hoe was het ook alweer met de belofte: "Elke dag en het hele jaar door probleemloos vliegbaar", nou dat valt nog te bezien! Onze eerste route brengt ons langs de zuidkust via de hoofdstad Funchal naar Arco da Calheta, waar we een appartement hebben. Al bij deze transfer worden we met stomheid geslagen, als we, kort voordat we weer in één van de talrijke tunnels rijden, een paraglider in de lucht zien hangen. En dat na de storm op de luchthaven!"

Flying the leeside" – het spel met de wind

Op de startplaats ontmoeten we volgens afspraak Hartmut Peters. Hij is het eerste aanspreekpunt voor Duitstalige piloten. Het eiland kent hij op zijn broekzak, hij geeft graag en uitgebreid instructies, hoe men hier met het weer omgaat, heeft een perfect onderhouden privé startplaats en is in alle opzichten behulpzaam. Er zijn ook vriendelijke locals die je op het strand van Madelena do Mar direct onder Arco da Calheta tegen het lijf loopt. Ook zij delen graag hun ervaringen. Een duidelijke briefing over de

Ons kleine maar fijne reisgezelschap beleefde een geweldige tijd op een eiland, dat niet alleen voor het paragliden, maar ook voor het beleven van de contrastrijke natuur ontworpen is!

typische omstandigheden op het eiland is echt belangrijk: In principe vliegt men net als op de Canarische eilanden aan de lijzijde van Madeira. De overheersende windrichting is de noordoost passaat en die is niet zo zwak. Het hoogplateau Paul da Serra produceert op de benedenwindse zijde een beschermd gebied. In het zuiden kan men met "normale" thermische wind uit zuid-zuidwestelijke richting vliegen. Hierbij is het aangename bijkomende effect, dat de bewolking enigszins oplost en minder overheersend is als in de vochtige noordelijke stroming. De zon zorgt zelfs in de winter voor een aangename temperatuur, zo wordt het op een normale winterdag niet kouder dan 18-19°C. 's Nachts koelt het niet verder af dan 12-13°C. Het actief in de gaten houden van de omgeving in het bijzonder de zee is zonder twijfel noodzakelijk: Wordt de noordoostenwind te sterk, valt het systeem uit elkaar en draait de wind naar een richting die je recht de zee op blaast, en dat nog versterkt ter plaatse van dalopeningen. Het bekijken van rookkolommen (die zijn er overal op het eiland te vinden, er wordt altijd wel wat verbrand) en schuimkoppen en donkere vlekken op zee is verplichte kost. 's Avonds wordt het thermische systeem zwakker en moet op tijd geland worden, in ieder geval voordat de wind uit de dalen richting zee op komt

zetten. Geland word op de kleine spaarzame strandjes, die voor het grootste deel uit keien bestaan. Terrein voor bergschoenen dus. Zandstranden zijn er eigenlijk bijna alleen op plekken, waar scheepsladingen zand op een kostbare en omstreden wijze zijn afgestort. Zo'n landingsplaats vinden we ongeveer 15 kilometer verder noordelijk in Caheta Beach. Met wat thermiek kan deze goed bereikt worden en als je wilt kan je uiteraard je zwembroek meenemen om hier meteen in zee te springen. Terwijl Hartmut op zijn eigen manier op ons inpraat en ons op de gevaren van 'zijn' eiland wijst, krijgen we respect voor het gebied en gaan we voorzichtig te werk. En toch staan we volledig perplex, als we na de start voor de startplaats hangen en achter ons op het hoogplateau windvanen ontdekken die met luid applaus de tegengestelde richting op staan. Het ziet er op zich een beetje raar uit, maar het systeem werkt. Door de bewolking verliezen we de windvanen uit het zicht en dan maakt het ons ook niet meer uit - we kunnen nu slechts gissen welke wind met ons speelt. Met middelmatige stijgwaar-

den cruisen we met een grandioos uitzicht door een heerlijk warm luchtruim en zijn bijzonder gelukkig, de winter van ons geslagen te hebben. Toplanden, overland vliegen, acro en tandem, alles is mogelijk. Bij de landing aan de voet van de startplaats op de boulevard, of aan het strand van Madelena do Mar, staat een bar die bier en koffie tegen zeer gunstige prijzen aanbiedt. Met enig geluk kun je direct achter de bar in laminaire wind 'superlowlevel' urenlang soaren en de branding van de zee aanhoren. We brengen hier en op de wat hoger en noordelijker gelegen startplaats samen met de lokale piloten onze eerste dagen door, genieten van de ideale gelegenheid om met niet meer dan een t-shirt aan in de zon te liggen, vrij van stress. Guro, onze Noorse dame, geniet met volle teugen van de voor haar tropische temperaturen. Na onze periode van acclimatiseren en ontspannen zijn we klaar voor een volgend avontuur. Hartmut heeft eigenlijk voor ieder weer een aanrader, zo kunnen we meteen op weg om iets nieuws te ontdekken.

Windmolens

We rijden de smalle en steile route door indrukwekkende eucalyptuswouden omhoog naar het plateau. Hier ontplooit zich een landschap, dat sterk aan Castelluccio in Italië doet denken, een hoogvlakte met veel

wind en een indrukwekkende verzameling windmolens, die we al bij eerdere vluchten van onderen konden bekijken. We steken het helling over en werpen de eerste blik in het vochtige noorden. Diepgelegen wolkendekken en groene, dichte bossen geven een duidelijk beeld van het contrast met het drogere zuiden van het eiland. Levadas – waterkanalen die zuiden verzorgen – zijn overal te zien en er zijn prachtige wandelingen te maken langs de waterkanalen die tot diep in de bossen leiden. Wandelen is een contrastrijke

belevenis en er zijn veel mogelijkheden op de goed ontsloten en bewegwijzerde paden om het indrukwekkende landschap te beleven. Het eiland is prima geschikt voor een gezinsvakantie. Op veel punten is het eiland zelfs met Nieuw-Zeeland te vergelijken, ik heb daar landschappen gezien die veel overeenkomsten vertonen. Met zwakke wind – die hier toch ook wel eens voorkomt – kun je ook richting het noorden starten en soaren op de machtige passaatwind. We inspecteren deze middag een startplaats in het zuiden en worden bijna door de snel opkomende wolken verrast. Het plateau ligt voor het grootste deel van de dag in de zon en torent boven het wolkendek uit. Een vroege start wordt aangeraden met windarme condities, om ongehinderd een vlucht in noordelijke richting te kunnen maken. Het panorama is perfect, de startplaatsen zijn heel goed en in meerdere varianten aanwezig. De te overbruggen hoogte van 1.400 m is ideaal en geeft genoeg tijd om van het landschap te genieten.

Landing op het sportveld

De startplaats Raposeia staat in de topcategorie van landschappelijke beleving. De enigszins vlakke startplaats eindigt bij een afgrond, die eigenlijk de begrenzing is van de daaronder gelegen straat. Hier start je over deze straat weg en vliegt dan langs een wonderbaarlijk mooi klif naar het nabijgelegen plaatsje Paul do Mar. De steile helling is overwoekerd met sappige groene planten en doet ergens denken aan Hawaii. De reis gaat verder langs een wandelroute, die diep in het dal ingesneden is met een waterval aan het einde. Vogels nestelen zich in de steile wand en begeleiden ons bij het voorbijsoaren van deze bijna loodrecht staande wand – het is werkelijk een belevenis om hier te vliegen. In het plaatsje is er eigenlijk maar één mogelijkheid om te landen; het voetbalveld van het plaatselijke elftal, omringd door een hoog hekwerk en een tribune. Of hier de van dit eiland afkomstige wereldspeler Ronaldo getraind heeft? Ik land en wacht op de anderen die ook perfect het kleine veld treffen – Andrea straalt na deze landing en huppelt vol vreugde met het scherm over het

veld. Er is maar één probleem: Hoe komen we hier weer uit? Na enig zoekwerk vinden we een weg over een bouwwerkje en met vereende krachten hijsen we de pakzakken over de omheining. We sluiten de dag af met een landingsbiertje.

Het wilde noorden

We zijn onderweg langs de westkust op zoek naar de eerstvolgende vliegbare spot en stoppen uiteraard ook bij de kabelbaan bij Achadas da Cruz, die in verbinding staat met het strand en tegelijk één van de weinige landingsmogelijkheden aan de westkust vertegenwoordigt. Iedere normale Oostenrijkse kabelbaanbouwer zal hier bezienswaardige onderdelen uit het vroege tijdperk herkennen. Oud spul, misschien ook flink gebruikt uit een Alpenland geïmporteerd, maar dat maakt niet uit. We aanschouwen het stuk historie, die één van de die kabelbanen van Madeira is en besluiten dan toch verder te rijden naar een andere toeristische trekpleister: de vuurtoren van Ponta do Pargo aan de ruige en steile kustlijn. Maar de wind waait ons om de oren en we glijden over de bochtige wegen verder zonder te vliegen verder naar het noorden. We vinden vegetatie in de vorm van bossen, varens en allerlei groen in talloze veelvoud. Je kan hier aan de straat zien, dat regen hier aan deze kant een grote rol speelt. Vele afgegleden kanten en gerepareerde straten tonen, dat her hier vaak stortregent en het landschap voortdurend gevormd wordt en maar niet tot rust komt. In Porto Moniz maken we kennis met het koele noorden, we trekken onze capuchon op en bekijken de helikopter landingsplaats waar volgens Till ook Mike

Küng eens geland is. Landingsmogelijkheden zijn aan de noordkant zeldzaam. We hebben tijdens ons verblijf helaas geen mogelijkheid om deze – zeer interessante – kant van het eiland te bevliesen. Op de terugweg bekijken we de startplaats Fanal, die zich in wolken schuil houdt. Deze startplaats ligt midden in een wereldcultuurerfgoed in een uitgegroeid laurierbos, met druppelende takken en twijgen, die door wind en weer gevormd zijn en in werkelijk dichte nevel een bijna mythische stemming overbrengen. Guro is een Noorse filmmaakster en heeft hier de perfecte

locatie voor haar volgende film gezien. De uitstraling en kracht van deze bomen is werkelijk ongelooflijk – een beetje zoals het “Fangorn” uit Lord of the Rings – een “must-see” op het eiland.

Een groene landschapsdroom

Net zo onvergetelijk is het wilde noordoosten en oosten van het eiland. Dit landschappelijk ruwe deel van het eiland is door de wind doorklieft, heeft steile kliffen en hellingen, die zonder strand in zee duiken. Windsurfen en golfsurfen is hier het thema. Wild en ongetemd is de zee, rauw en gekloofd het land, zonder twijfel inplannen en bezoeken. Het hoeft niet allemaal om vliegen te draaien! Hier vinden we ook een andere manier om de grandioze natuur op onze ziel in te laten werken.

Klein maar groots eiland

Het bloemeneiland heeft de naam, een eiland voor gepensioneerden te zijn. Zwemmen in de zee is niet echt de “klapper”, maar de gelijkmatige temperaturen en veelzijdige mogelijkheden van het kleine overzichtelijke

eiland trekken natuurlijk eerder bewonderaars dan zeespringers aan. Hiermee onderscheidt het geheel zich succesvol van de toeristische bestemmingen, die niet zo glanzend charmeren en buiten de zee niet veel te bieden hebben... We brengen onze tijd vliegend door, maar ook op culinair vlak komen we niets te kort. Er zijn talrijk bars, bijna op iedere hoek van de straat, en restaurants, die visgerechten in alle variaties aanbieden. Een glaasje van het nationale gericht Poncha wordt achterover geslagen, bananen – die in de EU sowieso niet verhandeld worden, omdat ze niet in de EU norm passen – gegeten en veel zon getankt. We beleven het eiland, die afwisseling biedt en in alle opzichten de reis waard is, misschien zelfs met de hele familie. Uit pilotenopzicht zal ik Madeira de wat meer ervaren piloten aanbevelen. Schermcontrole met sterke wind moet beheerst worden, daarbij zijn de meeste landingsplaatsen klein en spaarzaam aanwezig – hier is geen ruimte voor vergissingen. Voor echt pittige windomstandigheden, zoals bijvoorbeeld aan de noordkust, kan het van voordeel zijn om ook een klein

scherm mee te nemen om daar niet aan de grond te staan. Het aanbod van vluchten zou gedurende het hele jaar goed zijn, de voordeligste tarieven zijn volgens Hartmut een week voor Kerst en een week na Nieuwjaarsdag, mits op tijd geboekt. Tills en mijn oorspronkelijke idee was het, een vakantie te hebben, waarin weliswaar gevlogen wordt, maar ook meer te bieden heeft en hier worden werkelijk al onze wensen vervuld: We zijn opgestegen, omhoog gedraaid, getopland, omlaag gespiraald, gesoord, landschappen geïnhalereerd, veel gelachen en uiteindelijk zelfs gezamenlijk met het voorjaar in de wind gedanst. Pilotenhart, wat wil je nog meer? “Boa viagem!”

Vliegen op Madeira

Volgens locals is Madeira tussen de 300 en 340 dagen vliegbaar. Dit betekent echter niet dat dat overal op het eiland kan. Waarom dat? Madeira is klein (57 bij 22 km), hoog (> 1800 m), van vulkanische oorsprong en ligt in de passaatwindzone. Dit betekent: 1. Ruig en geërodeerd landschap met veel steile wanden en kliffen en smalle valleien. 2. Totaal verschillende condities op de bovenwindse kant (noordoost) en aan de lijzijde (zuidwest). De meeste vliegactiviteit gebeurt aan de lijzijde. Klinkt angstaanjagend, maar is het niet. Soms is de thermiek in het zuiden al voor het middaguur sterk genoeg voor grote vluchten in het zuiden.

Vereisten en gevaren

Madeira is NIETS voor beginners, maar gemiddelde en ervaren piloten zullen het geweldig vinden! Je krijgt te maken met sterke wind, de meeste landingsplekken zijn klein. Wolken kunnen extreem snel ontstaan. Als je start van één van de hoogste startplekken kan het wolkendek volledig dicht zitten tegen de tijd dat je omlaag glijdt. Vliegen in het zuidoosten: Dichter tegen zonsondergang verdwijnen de thermische omstandigheden en neemt de overheersende passaatwind het stokje over. Kijk uit voor windvlagen die langs de bergen omlaag vallen naar zee (je kunt deze zien op het wateroppervlak). Aan het eind van smalle kloven en valleien kan je een koude valwind tegenkomen die je richting zee blaast. Tegelijkertijd kan er sterke thermiek ontstaan bij de laatste kliffen aan de kust. Advies van de locals is bijzonder aanbevolen.

Beste tijd

Het hele jaar is mogelijk. Condities zijn beter in de zomer (minder wolken, hogere wolkenbasis en misschien de mogelijkheid om aan de noordoost zijde te vliegen). Overlandvliegen en thermieken is echter ook mogelijk in de winter. Het is een goede voorbereiding om wat vliegreuen te maken voordat het seizoen op het vasteland van start gaat.

Reizen

Er zijn genoeg voordelige vluchten naar Madeira (luchthaven is Funchal), check de zoekmachines voor vliegtickets. Let er bij de boeking op wat berekend wordt voor extra bagage en/of sportuitrusting. Voor piloten is een huurauto aan te bevelen. Een kleine auto begint met € 70,- per week, een gezinswagen voor € 120,-.

Slapen, eten en drinken

Tripadvisor.com heeft een groot aanbod van vakantie-appartementen tot luxe hotels. Wij boeken via IHA.com, de website waarop particulieren kamers verhuren. Ze bieden een flink aanbod aan accommodaties met een goede prijs-kwaliteit verhouding op Madeira. Ik raad aan een verblijf te zoeken nabij Arco da Calheta, aangezien dit de plek is waar het meest gevlogen wordt. Eten en drinken is erg netjes geprijsd. Voor € 12,- heb je een aardig diner met een wijntje in een lokale tent. Vraag een local voor tips.

Aanvullende informatie

Lokale piloten – er zijn er aardig wat van – verwelkomen gasten en zijn welwillend om hun kennis, wijn en bier te delen. Omdat Madeira een toeristische bestemming is spreken velen van hen vloeiend Engels. <http://www.madeira-paragliding.com/> Dit is de website van Hartmut Peters, een Duitser die op Madeira is gaan wonen. Hij heeft een guesthouse en bezit één van de belangrijkste startplaatsen. Sommigen denken dat hij een vreemde manier heeft om de lokale condities en systemen uit te leggen, maar zonder twijfel is zijn kennis uitgebreid en hecht hij veel waarde aan veiligheid. Ik raad aan om contact met hem te zoeken. Een overzicht van start- en landingsplaatsen is hier te vinden: http://www.paragliding365.com/index-p-flightarea1_20_265.html en <http://www.paraglidingearth.com/pgearth/?region=1207>

PARAGLIDINGSAFARI'S 2014

		Weekprijs v.a.
Friuli/Italië	19-04 / 26-04 (Paasweek)	€470
	26-04 / 03-05 (Meivakantie)	€470
	30-08 / 06-09	€470
	27-09 / 04-10	€470
Karinthië --	19-07 / 26-07 (Zomervakantie)	€420
	26-07 / 02-08 (Zomervakantie)	€420
	02-08 / 09-08 (Zomervakantie)	€420
Kroatië	10-05 / 17-05	€470
	17-05 / 24-05	€470
Slovenië	24-05 / 31-05 (Hemelvaart)	€470
	07-06 / 14-06 (Pinksteren)	Op aanvraag
Sicilië***	06-09 / 13-09	€470
	13-09 / 20-09	€470
Dolomieten	20-09 / 27-09	€470
	11-10 / 18-10 (Herfstvak)	Op aanvraag
	18-10 / 25-10 (Herfstvak)	Op aanvraag

Een standplaats, meerdere vlieggebieden

Vliegend in een groep ben je succesvoller en is leuker!

Maximaal 10 piloten van net gebrevetteerden tot cracks

Ervaren gids/vliegeraar, dus meer duur-vluchten & veiliger!

* Prijs is afhankelijk van het aantal deelnemers. Prijzen zijn inclusief logies/ontbijt, transport herpaaie en de diensten van een ervaren en lokaal goed bekende gids/vliegeraar.
 ** Karinthe is exclusief ontbijt vanwege verbod in appartementen.
 *** Doolle-safari's aanmelden voor 30 april en Griekenland-safari's aanmelden voor 11 juni.

Voor meer informatie fly@touch-the-sky.at
www.touch-the-sky.at 0043-6644009586 (Oostenrijk)